

deformació d'aquest, puix que en llatí vulgar arcaic es documenta *insubidus* que sembla ser variant molt antiga de *insipidus*, *sāpidus*, amb divergent degradació de la vocal breu.

Dessonillar, V. *son* *Dessorrar*, V. *sorra*

Dessós: esborrar-ho, no és més que una grafia bàrbara d'un rossellonès ignorant (*dessosdit* pot ser mala lectura dels ms. o ultracorrecció de *dejós/dejús*?)

Dessospitar, V. *sospitar* *Dessoterrar*, V. *terra*
Dessota, *dessots*, V. *sots* *Dessuador*, *dessuar*, V. *10*
suar *Dessubstanciar*, V. *substància* (ESTAR) *Des-*
sucar, V. *suc* *Dessús*, *dessusdit*, V. *sus*

Dessustar [1840, DFgra.; DAmen.; 1866, TForteza, BSAL II, 286; i cites d'AMAlcover en el DCEC] extret regressivament de *dessustància*, postverbal de *15*
dessubstanciar (V. ESTAR),² si bé amb influència del mall. *sustar* 'plorar sospirant' [DFgra.] o 'tenir singlor', per al qual, cf. DCEC IV, 315a50ss., i la meua nota dels *Catalan Studies de Boer*, p. p. Gulsoy (1977). Insostenible la idea que proposa *AlcM* en primer terme: inconcebible en tots els aspectes (no sols impossible com a base fonètica) el fantàstic *DE-SUCITARE.

¹ Notem que Ant. M. Alcover grafia *des-sustar*, o sigui que pronuncia *dətsustá*, i que la llengua (o ell, almenys ell, però no només ell) té consciència d'una formació negativa amb *des-*.

Destabac, *destabacat*, V. *tabac* (TABÀ) *Destaca-*
da, *destacament*, *destacar*, V. *atacar* *Destalent*, *des-*
talentat, V. *talent* *Destanar*, V. *tany* *Destansar*, V.
atansar *Destapador*, *destapar*, V. *tapa* *Destaraga-*
nyar, *destaranyinar*, V. *teranyina*

Destaraquinyar: hi ha ací un embull entre un derivat d'ESTALZI (potser un *destalzinar*) i una variant de *destalaracar* 'desteranyinar' (*telaraca* = *teranyina*), però havent passat això per les mans de corresponsals del *Dicc. de Dial.* de l'IEC i per les pecadores mans de Mn. Griera, cal sospitar que hi ha més de confusió de lexicògrafs que d'encreuament real.

Destarifo, *destarifat*, V. *tarifa*

Destarotat, *destarotar*, V. *tarot*; notem des d'ara que no satisfà l'encreuament *desbaratar* × *tarot* que suggereix *AlcM*, puix que el sentit i categoria de *tarot* tenen ben poc a veure amb el sentit i paper de *des-*
baratar: que la influència de *desbaratar* o de *tarot* (o junts) s'exercís sobre un **destrotar* 'torbar la marxa d'una cavalcadura' (de TROTAR), fóra més raonable, i l'existència d'una variant *destrotar* (DAg. no doc. ni localitzat; *AlcM* en el Lluçanès i a Eivissa) reforça la probabilitat de la base **destrotar* mostrant que era la tendència natural a l'anaptixi en la combinació pre-tònica -*str*: la que donava peu a la immixió d'un altre mot (*estiregassar*, *destinar*, *tarot*, especialment si aquest és variant de *tòt* 'broc').

Destartalat, V. DCEC (DESTARTALADO II, 158-159); encara que l'ús que en fan alguns en cat. central és certament un castellanisme (i fàcil d'evitar, cf. *esbalandrat*, *esgalabrat*, *desballestat*, *esgavellat*,¹ *vetust*, etc.), tractant-se en cast. i port., podria ser que a

Tortosa (BDC III, 94) i en val. (J. G. M., 1935) i fins en el CpTarr. (NOLLER) no fos un mer castellanisme.

¹ Un *destartellat* que registra *AlcM* penjant-lo a Bna. (on no s'usa) no serà més que una confusió més o menys individual entre aquest mot i *destartallado*. Amb el prov. *s'estalouirà* (Mireio VIII, 42.4, etc.), tot i que coincideix pel sentit amb el port. *estatelarse*, *destartelado*, no hi ha probablement més que contactes secundaris o coincidència.

Destemençat, V. *témer* *Destempre*, V. *trempar*
Destendre, V. *tendir* *Desteniment*, V. *tenir* i *tendir*
Destenir, *destent*, *destenta*, *destentat*, *destentat*, V.
tendir i *temptar* *Destenyir*, *destenyit*, V. *tenyir*
Desterallinadors, *desteranyinar*, V. *teranyina* *Des-*
termenar, V. *exterminar* (TERME) *Desterrar*, *des-*
terrat, *desterro*, V. *terra* *Desterrossar*, V. *terros*
(TERRA) +*Destesar-se*, V. *tès* (TENDIR)

Destetar, V. *teta* (DCEC): en general no hi ha dubte que és castellanisme, però no en el Rosselló, on *teta* és infantilisme lingüístic amb vell arrelament, tan com en llengua d'oc.

Destí, V. *destinar* *Destiar*, V. *tió* *Destillar*, V. apèndix a ESTALZI

Destimburlat, prolongament ross. d'una àrea occitana: amb alguna reserva basta el que en diu *AlcM* (fins etimològicament) i per tant bastarà remetre-hi (cf. el mall. *estrabullat*, men. *estribullat*).

DESTINAR, pres del ll. *destinare* 'fixar, subjectar, fermar', 'destinar'. □ 1.ª doc.: 1344, *Ordin. Pal.* del Cerimoniós.

Val a dir que ja va usar-lo algun trobador nostre, i que es tracta de Berenguer de Palol (que si bé escriu en ll. d'oc és home d'estil popular, fi S. XII): «leu-s am, qualque dans m'en sia / *destinat*z, ni a venir» (Rayn. III, 29). Vegeu-ne alguna altra dada del S. XIV i princ. XVII en *AlcM*. En el XV apareix en la *Faula* del mallorquí Guillem de Torroella en el vers «sí com era *destinat*» (v. 49) de sentit ambigu, potser «d'acord amb la meua punteria» o més aviat 'així com era ordenat pel destí'; els lexicògrafs no el registren fins a Lacav. (1695) i *DTò.*, 1757 («decerno, constituo»); de cap al S. XVII deu ser també en un romanç «allí tots ens encontrarem, / pendrem coratge, / aleshores *destinarem* / nostre viatge», MilàF (*Romllo.*, 388.11, en la versió B, però *aleshores seguirem* en A), on el sentit precís deu ser si fa no fa 'fixarem les condicions i rumb final del viatge'. Cf. DCEC, s. v. DESTINAR i en particular TINO (cf. el que dic de la *Questa* de Reixac a TRIAR).

DERIV.: *Destí*, derivat romànic paral·lel a l'it., cast. i port. *destino*, i amb caràcter menys general oc. ant. i mod. *desti(n)*, i fr. *destin*;¹ en català, fora d'un calc espars (S. xv) del mot *destino* usat per Dante, el mot no pren peu fermament fins al segle passat o poc abans (manca Lacav. i a totes les eds. del *DTò.*; solament *destino* Belv. i Lab., forma que encara se sentia més que *destí* [1862, Bofarull, DAg.] a princ. S. XX). *Destinació* [1695, Lacav.]. *Destinament*. *Destinat*. *Destinatari*. *Predestinat* i *predestinació* (en cast.,